

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

***č. 6 -7- červen - červenec
2019***

Ročník 9.

***Pěšky a s lehkým srdcem dávám se na cestu,
Zdráv, svobodný, před sebou svět,
Před sebou dlouhou snědou cestu, vedoucí kam se mi
zachce.***

***Ode dneška neprosím o štěstí, já sám jsem štěstí,
Ode dneška víc nezafňukám, nic nezanedbám, nic
nepotřebuji.
Ty tam jsou domácí stížnosti, knihovny, stýskavé kritiky,***

Silný a spokojený kráčím po silnici!

Walt Whitman

Obsah:

Úvodní slovo – prázdninová silnice

Metodika – Ještě k dýchání

Před námi jsou prázdniny – jedeme na tábor

Zábavná cvičení pro volné chvíle

Všeho s mírou a rozumem

Nejenom pohybem živ je sokol..

„Věčný ruch, věčná nespokojenost“

Pro potěšení srdce – čtení k táborovému ohni

Kaleidoskop –

červen – Staroměstský orloj

Pygmejové

Zakladatel podmořské archeologie – J. I. Cousteau

„Boží milost platí pro každého, kdo ji přijme“

Korejská válka

Spisovatel a letec Saint Exupéry

červenec – První městská knihovna v Praze

Kdo byl Zdeněk Burian?

Konec Varšavského paktu

Dirigent Karel Ančerl

„Milujte se, pravdy každému přejte...!“

Dvě velké bitvy v roce 1943

Hokejista a politický vězeň Boža Modrý

Poslední dvě data měsíce července

Národní parky a ChKO

Náš nejmenší Národní park

Zprávy z jednot a žup

Nezapomeneme, bratře!

Nebylo jim souzeno žít

Největší jarní akce župy Ještědské – Župní soutěž všestrannosti

Pochod Karoliny Světlé

Župní přebor ZZZ

Poděkování všem aneb Přebor ČOS v ZZZ

Závěrečné slovo

Společně zpívající lidé se cítí šťastni

Úvodní slovo

„Pěšky a s lehkým srdcem...“

Přečtěte si dobře úvodní verše amerického básníka Walta Whitmana. Mají svůj hluboký význam právě v době, kdy se chystáme na dovolenou, do přírody, kdy budeme mít dost času sami na sebe i na problémy, se kterými se během roku potýkáme. Je to doba, kterou lidé nutně potřebují, aby obnovili své síly, odpočinuli si po dlouhých měsících usilovné práce – a tím myslím nejenom v povolání, v zaměstnání, ale také v dobrovolné práci v našich tělocvičnách a na hřištích. Už vykročení z každodenního stereotypu má svůj význam. Dovoluje nejen odpočinek našim smyslům, ale umožňuje i odlišný způsob myšlení a možná i nový přístup k němu.

Je to také doba, kdy mají rodiny více času samy na sebe – a totéž bychom asi měli možnost konstatovat, pokud se týče systematické práce s našim žactvem, případně dorostem na táborech a putovních táborech, nebo sportovních soustředěních.

Jako celoživotní vedoucí táborů a putovních táborů dobře vím, že o nějakém skutečném odpočinku pro cvičitele se tady nedá moc mluvit. Cvičitelé tu zodpovídají za své svěřence – a to po všech stránkách, ve dne i v noci. Není to jednoduché, protože požadavky rodičů na program, materiální zabezpečení a vůbec způsob života na tábore bývají přemrštěné a často se neshodují s představami a programovými úkoly sokolských táborů. Pokud však jedeme na tábor s dětmi, které celý rok pravidelně cvičí a jejichž rodiče známe, situace se značně zjednodušuje.

Vraťme se však k Whitmanovi a vykročme do světa. Vypněte mobily, nepoužívejte internet. Všimějme si přírody i lidí kolem sebe, dovolme si radovat se z každé maličkosti. Nestarejme se o hlouposti, svět je velký, krásný a stojí za to objevovat ho!

At' je vaše silnice čistá, suchá, lemovaná zelení – zpívejte si a vykročte po ní - at' už sami nebo s přáteli! Nenechte se ovlivnit nepřízní počasí – i to patří k půvabům Silnice – nebo lépe řečeno Cesty.

V září se sejdemě zdraví, plní síly a elánu – a můžeme začít znova.

„A byť i cesta daleká, ta sokolíka neleká...!“

To platí pro nás všechny.

Všechno dobré v prázdninových měsících a

Nazdar v září !

Jarina Žitná

Metodika

Ještě k dýchání

Důležité je najít správný rytmus dýchání, což není v našich hodinách, kde speciálně ve cvičebních hodinách žen převládá cvičení s hudbou, zanedbatelné. Pohyb a dýchání se řídí tempem daným hudbou – je třeba zařazovat takové cviky a vazby, abychom se do připravené hudby „vešly“! Dýchání by mělo být pravidelné, dostatečně hluboké, ale v žádném případě nikoliv nadměrně intensivní (při příliš hlubokém nádechu může totiž dojít až k závratí!) U cvičení žen, mládeže a hlavně starších cvičenců zcela vylučujeme zdržování dechu, typickému třeba při vzpěračských výkonech (zvýšení nitrohručního tlaku může dojít k poškození srdce a cév!)

Většinou dýcháme tak, že začátek hlavního úsilí provádíme v nádechu a snažme se provádět nádech současně s pohybem, který rozšiřuje hrudní koš (předpažením upažit, vzpřím, mírný záklon atd.) při dřepch většinou nadechujeme během pohybu dolů, při vztyku vydechujeme (při dřepu tlačí útroby na bránici, rozšiřuje se hrudní koš!)

Při posilovacích cvičeních cvičíme v sériích – každý cvik opakujeme bez přerušení několikrát, pak pauza a znovu! Tento způsob je nejúčinnější pro rozvoj svalové síly a hmoty. Účinek cvičení zvyšujeme použitím odpovídající zátěže (medicinbal, malé činky a pod.) Netrénovaným cvičencům a mládeži narůstá síla i při cvičení se zátěží nižší hmotnosti. Počet sérií se v kondiční kulturistice pohybuje od jedné do tří, což závisí od fyzické zdatnosti a trénovanosti cvičenců. Pomalé tempo s větší zátěží je nutno kombinovat s uvolněním a cvičením výbušné síly. Účinek cvičení vzrůstá se zvětšováním zátěže a tempem cvičení. Pozor, aby při rychlejším tempu byly zařazené cviky prováděny správně a maximálním možným rozsahu.

Posilování jednotlivých částí těla (jednotlivých svalových skupin) musí vždy předcházet důkladné rozcvičení a pak teprve vědomé posilování svalových skupin celého těla!

Před námi jsou prázdniny – jedeme na tábor!

Jako vždy to bude doba dobrodružství, volnosti, bez školních povinností, doby, kdy můžeme být sami sebou a žít společně s parou lidí, které máme rádi.

Tábor ovšem neznamená pouze volnost, ale také zvýšenou námahu, nové poznatky a vědomosti – jeho úkolem není pouze rekreace a odpočinek, ale také získání dovedností a vědomostí, které člověk potřebuje v normálním běžném životě.

Při prohlížení starých materiálů jsem si všimla různých témat zařazených do různých časopisů, jestli se nemýlím, chybělo tam něco z meteorologie, především tvary a odrůdy oblačnosti a jejich charakteristiky. Při tom je známo, že právě vědomosti z této oblasti dávají možnost předvídat počasí, což je pro táborový život rozhodující. (Samozřejmě je však jistější pustit si předpověď z počasí z radia, telefonu nebo televize).

Takže – *oblačnost*

Oblaka mají různé tvary, ale také různou barevnost a dosahují různých výšek. Řadí se celkem do deseti klasifikačních tříd, jejich názvy vycházejí z latiny, ale mají adekvátní české názvy. Názvy se mohou kombinovat a tak lze každý z nich pojmenovat. Klasifikace oblačnosti byla kodifikována r. 1965 v Ženevě na základě mezinárodní úmluvy Světové meteorologické organizace.

Druhy oblačnosti a český význam těchto názvů:

Cirrus (Ci) – řasa

Cirrocumulus (Cc)

Cirrostratus (Cs)

Altostratus (As) vyvýšená sloha

Nimbostratus (Ns) – dešť. sloha

Stratocumulus (Sc)

Stratus (St)

Cumulus (Cu) - kupa

Cumulonimbus

Význam latinských výrazů:

Cirrus – řasa, cirro – řasový, Alatus – vyvýšený, stratus – sloha, strato – slohový, cumulus – kupa, cumulo – kupivitý, nimbus – dešť, nimbo – dešťový

Zbarvení oblačnosti je ovlivňováno výškou Slunce nad obzorem, polohou stanoviště, znečištěním atmosféry i dalšími faktory.

Obloha byla rozdělena na osm částí a bylo zavedeno pojmenování oblačnosti v těchto osminách. Rozlišujeme tedy:

Jasno – 0 – 1/8 plochy

Skoro jasno – 2/8

Malá oblačnost – 3/8

Polojasno – 4/8

oblačno – 5/8 – 6/8

skoro zataženo – 7/8

zataženo 8/8

Základní typy oblaků:

Cirrus (CS) – mají tvar vláken nebo svazků vláken – sluneční svit zeslabují pouze velmi málo. Jsou tvořeny ledovými krystalky, obvykle nezpůsobují srážky. Obvykle se nacházejí ve výškách 5 – 12 km.

Cirrocumulus (Cc) – je tvořena výhradně ledovými krystalky, které se cházejí vysoko v atmosféře. Obvykle tvoří malé obláčky, bývají uspořádány do řad, vodní srážky u těchto oblaků obvykle nepadají. Obvykle jsou ve výškách 6 – 8 km.

Cirrostratus (Cs) – dodává obloze mléčné zbarvení. Je tvořen oblačným závojem. Který tlumí sluneční a měsíční svit. Je tvořen ledovými krystalky a má na svědomí tzv. „halové jevy“ kolem Slunce nebo Měsíce (kolo) a obvykle je předzvěstí teplé fronty, obvykle nepřináší žádné srážky, nacházejí se ve výškách 4,5 – 9 km.

Altostratus (As) – bílé až tmavošedé nepravidelné kupy připomínající valouny. Nacházejí se ve výškách 1,5 – 7 km a někdy bývají uspořádány do řad. Někdy bývají průsvitné pro paprsky Slunce a Měsíce, kolem nichž se mohou vytvářet opět halové jevy.

Altostratus (As) – obvykle světle šedivé barvy, vláknitá struktura, Slunce přes tento oblak prosvítá jen slabě. Altostratus je tvořen vodními kapkami i ledovými krystalky, přináší slabé deště nebo sněžení. Obvykle se nachází ve výšce 2 – 6 km.

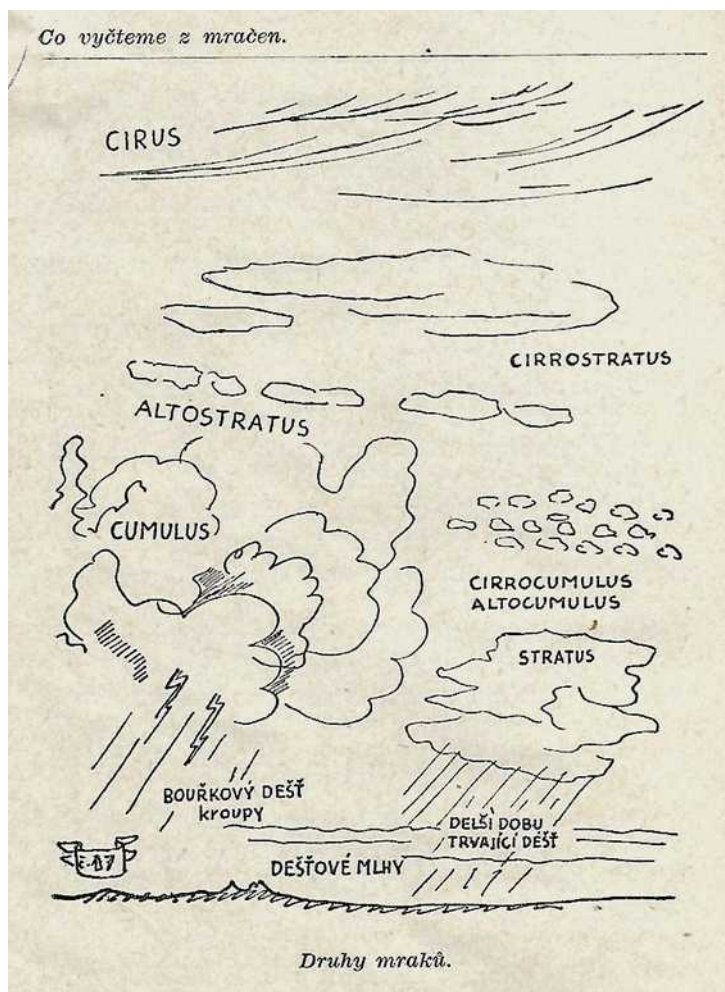
Nimbostratus (Ns) — tvoří obvykle tmavošedou, jednolitou vrstvu. Bývá označován českým názvem „deka“. Je tvořen z vodních kapek i ledových krystalků, má velkou vertikální členitost, základna může dosahovat až k zemi. Pokud z tohoto typu oblačnosti prší, mívají srážky dlouhodobý charakter. Tento typ oblaků se nachází ve výškách 0,5 – 6 km.

Stratokumulus (Sc) — tato oblačnost se nachází obvykle ve výši 0,5 – 2,5. Je tvořena vrstvou světlých až tmavošedých kup, které obvykle nemají ostré okraje a někdy bývají uspořádány do řad, případně skupin. Mraky jsou tvořeny výhradně vodními kapkami.

Stratus (St) — jednotvárná vrstva oblačnosti neurčitého tvaru. Srážky s projevují většinou jako drobné mrholení, větší srážky bývají výjimečné. Stratus se objevuje většinou ve výšce 0,5 – 2 km.

Cumulus (Cu) — tvoří ji jednotlivé od sebe oddělené kupy, které bývají husté a vyvinuté do výšky. Mají kopulovitý tvar s ostrými obrysy a téměř vodorovnou základnou. Většinou jsou spojeny s termickou turbulencí, objevují se v nerůznějších tvarech. Objevují se ve výškách 0,5 – 3 km.

Cumulonimbus (Cb) — nejčastěji jsou spojeny s bouřkami. Bývají to mohutná oblaka s velkým vertikálním rozpětím. Vrcholky mohou dosahovat až do stratosféry. Jsou tvořeny vodními kapkami i ledovými krystalky – jejich výskyt doprovázejí prudké srážky, jak v podobě deště, tak i v podobě sněžení. Mohou se rozkládat ve velkém vertikálním rozpětí od 0,5 až do 13 km, v tropech ještě výše (15 km).

Zábavná cvičení pro volné chvíle...

Hodí se pro volné chvíle na chatách, táborech, na výletech – prostě pro zaplnění volného času. Není pro ně potřeba nějaké zvláštní nářadí nebo náčiní, ale jsou vhodné pro dobrou náladu a protože jsou něčím trochu neobvyklým, budí zájem malých i větších cvičenců.

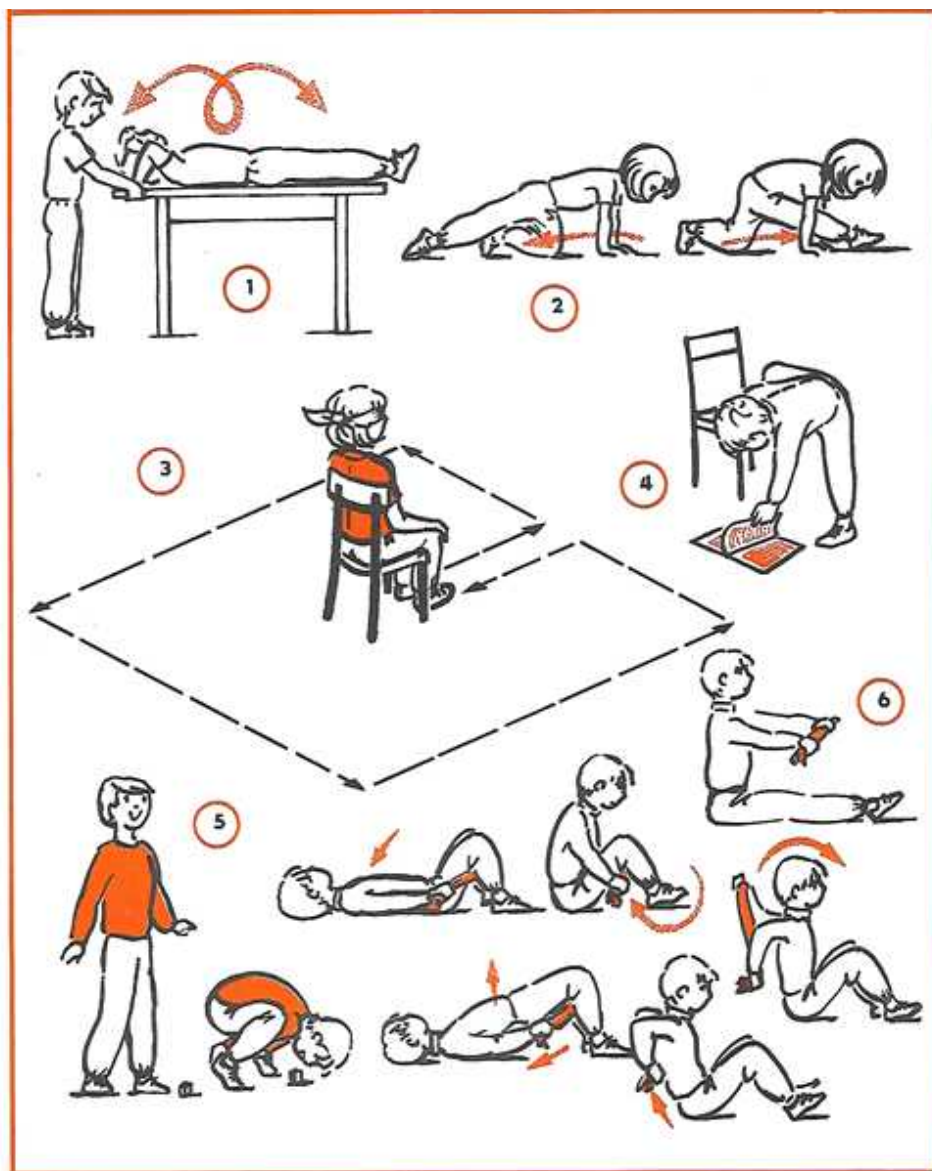
- 1) **Potřeby – karimatka, případně stůl nebo lavice**
 Postavte se čelem k úzké straně karimatky, proved'te dřep a kotoul vpřed. Před vztykem uchopte karimatku tak, by vám zůstala na zádech a vstaňte (skrčit připažmo), vstaňte, přejděte na jiné místo, proved'te dřep a kotoul vzad, karimatka zůstane ležet na zemi.
Obtížnější varianty: stoj čelem k úzké straně stolu nebo lavice, odrazem kotoul vpřed (do lehu) a hned kotoul vzad do stoje. (Pro méně zdatné cvičence položit na stůl nebo lavici karimatku.
- 2) **Vzpor klečmo zánožný pravou – provlékněte zanoženou nohu mezi paženi do vzporu přednožného pravou – provlékaná noha se ani špičkou nesmí dotknout země. (Podstatně obtížnější než na pevné podlaze je to na trávě.**
- 3) **Uprostřed volné, pokud možno rovné plochy, postavte židli nebo nějakou stoličku. Na ni posad'te cvičence a zavažte mu oči. Pak cvičitel velí: vztyk – dva kroky vpřed – vlevo v bok – dva kroky vpřed – vlevo v bok – čtyři kroky vpřed – vlevo v bok – čtyři kroky vpřed – vlevo v bok – čtyři kroky vpřed – vlevo v bok – dva kroky vpřed – čelem vzad – sednout. Předpokladem úspěchu jsou přesné obraty a stejně dlouhé kroky, ale jen**

málokdy se povede skutečně dosednout na židli. Před sednutím není dovoleno rukama zkoumat prostor, kde by měla stát židle.

- 4) Opět potřebujeme židli nebo lavici, případně i vyšší pařez. Pokrčenou nohu položte na podložku, stojná je napnutá. Vedle židle položte na zem obrázkový časopis, předklon (stojná stále nepnutá) a snažte se obracet stránky od titulní stránky na poslední a zpět. V momentu, kdy cvičenec pokrčí stojnou nohu, je úkol ukončen a započítává se mu pouze tolik stránek, kolik před tím stačil otočit! (Podstatně těžší verzí je případ, kdy i noha opřená je napnutá a opřená o oporu pouze špičkou nebo chodidlem!)
- 5) Stoj rozkročný, před sebe na zem položte prázdnou krabičku, případně čistý kapesník. Proved'te dřep, rukama se uchopte za paty – předklon a snažte se ústy uchopit položený předmět a narovnat se!
- 6) Sed – předpažit, šátek nebo ručník držte napnutý v předpažení a snažte se ho provléknout pod celým tělem, aniž by se dotkl země. Úkol končí v původním postavení – sed – předpažit – šátek nebo ručník před tělem rovně. (Úkol rozhodčího je značně obtížný, chce – li skutečně rozhodovat správně, musí většinou ležet na zemi!)

Obdobných „legráček“ si jistě dovedete vymyslet sami dost. Nezapomeňte na různé „skákačky“, kimovky i Settonovy hry, hádání a předvádění řemesel, pojmů, pohádek, filmů a nejrůznější kvízy, kterými je možno nenásilným způsobem rozšiřovat obzor našich cvičenců.

Jarina Žitná (použity vlastní zkušenosti, wikipedie, staré tábornické příručky a časopis ZRTV z roku 1990. Stejně tak i nákresy!)

Všeho s mírou a rozumem!

Vypijte denně tři až čtyři litry vody. Pitím hydratujete pleť, zlepšujete její vzhled a stav. Vypijte před každým jídlem velkou sklenici vody. Aplikace v mobilu pohlídá váš pitný režim. Pijte, i když nemáte žízeň. Pijte, voda vyplavuje z vašeho těla toxiny!

Když jsem před několika lety vykázala na začátku hodiny z tělocvičny č. 1. v Tyršově domě všechny láhve s vodou stojící vedle značek, vzbudila jsem asi značnou nelibost a údiv přítomných cvičenek. Současná reakce lékařské veřejnosti ukazuje, že jsem měla pravdu.

Není pochyby o tom, že lidské tělo potřebuje k životu vodu a že jí potřebuje dost. Množství potřebné vody není u všech jedinců stejné a zvyšuje se automaticky se zvyšováním tělesné námahy, stoupající teplotou, případně i charakterem jídla, které jsme právě požili (koření atd) Je také pravda, že při některých onemocněních ledvin, močového měchýře, případně i kožních chorobách se vyšší příjem tekutin doporučuje. Totéž se týká i seniorů, kteří často ztrácejí schopnost rozeznat žízeň – a je tedy nutné jejich příjem vody sledovat. To jsou fakta, o kterých není třeba diskutovat!

Normální člověk se při pití řídí žízní. Mám žízeň, tak piju! V současnosti však jakoby tento odvěký poznatek neexistoval – doporučuje se enormní množství vypité vody denně a v současnosti se už jasně prokazuje, že dodržování tzv. „pitného režimu“ nemá pouze pozitivní následky, spíš naopak. Žízeň je člověku vrozený reflex – je a má být určující pro příjem vody v lidském organismu. Podíváme – li se do přírody, přesvědčíme se o analogii v živočišné říši. (Pes má před sebou misku vody – ale pije teprve, když má žízeň, totéž zvíře v lese vyhledává vodní prameny pouze tehdy, když je potřebuje).

Přesto dnes ze všech aktovek, pinglů a batohů trčí hrdla PET lahví, které jsou pravidelně vytahovány a – jejich použití můžeme jen někdy označit jako skutečné pití. Spíš je to pouze také ocucávání a olizování! Tak proč je to tak?

Balená voda k nám přišla ze západu, mnozí se tehdy divili, proč mají kupovat něco, co jim doma zdarma teče z kohoutku. Jenže – když to přišlo ze západu, musí to být v pořádku. Výroba tzv. balené vody byl zřejmě nejchytřejší z reklamních nápadů všech dob. Jeden z těch, kdo myšlenku balené vody uvedl do praxe, se jmenoval Richard Wheatly. Ve své přednášce shrnul tuto strategii jako pocit, že balená voda je lepší než voda z vodovodu, tedy v podstatě to, že lidé kupují bezcenný plastový obal s něčím, co je běžně zdarma. Jenže ono se právě zjišťuje, že z plastových lahví se uvolňují látky, které se dostávají do organismu!! To říká primář Luboš Kotík a další.

Abychom se vyhnuli zbytečným diskuzím – je jistě pravda, že v některých zemích se balené vodě nevyhneme a ani vyhnout nechceme. Jsou to především některá tropická a subtropická území, země známé nedostatečnou hygienou, možností přenosu chorob. Dříve se upravovala před pitím taková voda chemickými činidly, existují také filtry, které jsou asi nejlepší – balená voda v těchto případech je však stále nejdostupnější!

Dejme však slovo lékařům!

Na prvním místě to bude MUDr. Jan Měšťák, náš nejznámější plastický chirurg, emeritní přednosta Kliniky plastické chirurgie 1. Lékařské fakulty UK a nemocnice Na Bulovce. Když vidí někoho, kdo si nosí PET láhev a upíjí z ní na veřejnosti je zoufalý. Štve ho to stále víc. Vypráví celou řadu příběhů, např. o pacientkách, kterým není možno operovat permanentně oteklá oční víčka. Když zjišťuje důvod, dostává jednoznačnou odpověď – dámy přesně dodržují tzv. pitný režim. Lijí do sebe litry tekutin v domnění, že dělají to nejlepší, co mohou. MUDr. Kotík vypráví příběh o dívence, která si nadměrným pitím přivodila otok mozku – chtěla být krásná a věřila v blahodárný účinek velkého množství vypité vody.

Přijít student mediciny na přednášku docenta Měšťáka a mít s sebou PET láhev a nedejbože se z ní napít.... Ti noví, kteří to ještě nevědí, jsou vystaveni otázkám: „To nevydržíte dvě hodiny, aniž byste se nenapili?? To si budete brát láhev i na sál, když budete operovat? Nebo přerušíte operaci?

Kantoři, teď pozor! „Až za demoralizující považuju, že žáci ve školách mají dovoleno mít na lavicích láhve s vodou, ze kterých při vyučování upíjejí, mnozí pak dokonce chodí na toaletu.“

Totéž se děje i jinde. Stačí dát řeč s další lékařskou kapacitou, profesorem Pavlem Dungletem, přednostou ortopedie Na Bulovce: „Pozoruji studenty, kteří k nám chodí na stáže. Mají v kapsách pláštěů lahve s vodou a neustále z nich ucucávají. Ptám se jich, proč to dělají. Že prý dodržují pitný režim. Nevím, co to je dodržovat pitný režim. Nic takového neexistuje. Když to nevědí lidé, kteří chtějí být lékaři, je to smutné. „**Zdravý člověk se má napít, když má žízeň!** Neustálé popíjení z láhve na veřejnosti e nejen nevychovanost, ale i absolutní hloupost. Kdo to dělá, skočil na reklamy výrobců balených vod a limonád.

Závislost na PET lahvi s vodou se projevuje i v noci, kdy se člověk probouzí s pocitem úzkosti, má dojem, že se dusí, pokud se hned nenapije. Jde o jasnou formu závislosti, o tzv. formu polidypsie, aquaholismu – tedy posedlost dodržování pitného režimu. Kdo jí trpí, považuje za normální vypít nejen dva nebo tři, ale až šest litrů vody denně. Při tom se plastovou lahví sotva dotknou úst a mají pocit, že jej jim lépe. Je to psychogenní závislost.

A jak to tedy vlastně je? Má každý člověk jinou potřebu pít? Jak poznáme, kdy je na pití správný čas a kdy jde jen o pocit, že bychom se napít měli, protože se o tom stále mluví? MUDr. Měšťák vysvětluje, že pocit žízně vyvolává hypotalamus v důsledku zvýšené koncentrace látek rozpuštěných v krvi. Dále tzv. baroreceptory, které vytvářejí pocit žízně, když je krev zahuštěná a receptory v hltanu a dutině ústní, které informují o suchosti v dutině ústní. Jenže právě tyto receptory jsou často nadměrným pitím narušeny a vyvolávají falešný pocit suchosti v ústech. Je to tzv. psychogenní žízeň, která se projevuje při dodržování módního pitného režimu. Zkrátka, čím více člověk pije, tím víc má pocit sucha v ústech, pocit, že potřebuje na toaletu a že má žízeň.

Je třeba uvést na míru ještě poslední tvrzení, že když člověk hodně pije, bude mít krásnou, hladkou pleť. Takhle se vyjádřila Dr. Jana Herzogová z Bulovky: „Neznám zatím jedinou studii, která by prokázala, že pití vody má vliv na kvalitu pleti. Tím neříkám, že pití není důležité. Ale články a návody, které říkají, že když budete pít hodně vody, zlepší se vám pleť, se nezakládají na žádném výzkumu!“

Takže to je současný stav. Myslím, že nikdo nepochybuje o tom, že přívodu vody do organismu je potřeba věnovat patřičnou pozornost. To, co se však dnes děje kolem tzv. pitného režimu, je čistý produkt dobře připravené a cílené reklamy. Rozumné a potřebné je napít se před výkonem a po něm. Rozhodně není třeba během hodinového cvičení odbíhat a olizovat PET lahev. Poslyšte ještě jednu vzpomínku MUDr. Měšťáka: „Od patnácti let jsem býval na soustředění reprezentačního družstva ve volejbalu, vrcholově jsem sportoval. Na vojně v Dukle Kolín jsem měl tu čest trénovat s nejlepšími hráči a mistry světa ve volejbalu. Hrál a trénovalo se ještě pod širým nebem, před olympiádou i třífázově, často ve velkém vedru. Nikdy se během zápasu ani tréninku nepilo!“

To jsou čistá fakta, každý ať použije svůj vlastní rozum a rozhodne se, co si z toho vezme. Potřebujeme nejen zdatné sportovce a cvičence, ale i lidi, kteří si nenechají namlouvat nesmysly – je to na nás!

Jarina Žitná (wikipedie, učebnice anatomie)

„Zatímco tvorové druzí jsou schýleni, do země hledí, Bůh člověka obdařil tváří, jež může do nebes hledět, dal mu vzpřímenou hlavu a ke hvězdám kázal ji zdvíhat!“

(Ovidius)

„Chyby budou, dokud budou lidé!“

(Tacitus)

Nejenom pohybem živ je sokol

„Věčný ruch, věčná nespokojenost!“

Je začátek června, právě vychází první letošní prázdninové dvojčíslo (červen, červenec). Plánovala jsem v tuto dobu ukončení diskuse o sokolském programu přítomnosti i budoucnosti – už je skutečně čas. Jenže udělat nějaké smysluplné shrnutí je více než obtížné. I tak si však myslím, že diskuse nebyla zbytečná, svoje myšlenky v ní prezentovali zkušení i mladí cvičitelé, organizátoři – diskuse dokázala, že nám - , sokolům - na programu a další existenci záleží a že se vážně zamýšlíme nad problémy, které jsou charakteristické právě pro dnešní dobu, která bývá často nazývaná „postmoderní“. Jsme všichni svědky toho, že to není období jednoduché – spíš naopak! Zveřejnila jsem všechny příspěvky, které jsem na toto téma obdržela s výjimkou druhého dopisu sestry Sekalové (rozběr Tyršovy práce „Náš úkol, směr a cíl!“ – shodoval se totiž s texty, které už byly zveřejněny). Z této práce však právě teď zdůrazňuji myšlenky, které jsou nosné a na které je nutno se soustředit.

Tyto myšlenky se kromě toho objevovaly soustavně i u jiných autorů. Je to důkaz toho, že si všichni uvědomujeme změny životního stylu lidské společnosti a nutnost reagovat okamžitě – dnes! Úkoly, které stojí před námi neřešíme jako jednotlivci, ale společně! Už Tyrš ve své stati upozorňoval a varoval před spokojeností, která může negativně ovlivnit naše další konání. „Cokoliv se jinde děje, hledme poznat...“ nejlépe z vlastní zkušenosti, nové poznatky zvažujeme, zkoumejme a co je pro náš směr výhodné přijímejme, případně pozměňujme a zdokonalujme – „všechno chceme ještě lépe mít!“ Je to velmi důležité právě dnes, kdy se společnost honí za chimérou modernosti – ale modernost není v novém, jiném, pokud možno anglickém názvu činnosti, ale v jejím programu, v její podstatě. Potřebujeme tedy odborný pokrok a vhodnou, nápaditou a neotřelou prezentaci pro většinou velmi neinformovanou veřejnost. Domyslíme – li to do detailu jsme zase u kvalitního, pokrokového programu, založenému na zdravém rozumu a základních vědomostech, tedy na obecném vzdělání. Opakování a pouhé napodobování ještě nikdy a nikomu nepřineslo nic dobrého!

Sokol a jeho praxe vždy byl a musí být i v současnosti a budoucnosti spojen s národním životem – i když jsou dnešní poměry naprosto odlišné než byly v době, kdy Sokol vznikal. Tenkrát se národy formovaly, dnes je nutno je hájit a udržovat při životě. Nemíním se tu pouštět do politických úvah o problémech dnešní společnosti (násilná globalizace, nebezpečná imigrace), pravda je, že evropské kulturní hodnoty, založené na historických zkušenostech národů i jejich tradici, jsou ohroženy.

A tady je potřebné citovat Tyrše: „Žádám, ani ta nejskvělejší minulost, nezaručuje národům budoucnost!“ Což se, samozřejmě, týká i spolků, konkrétně tedy Sokola. Ze všech připomínek k sokolskému programu, které jsem měla možnost během jara sledovat, vyplývá, že si všichni zodpovědní cvičitelé a činovníci v jednotách a župách uvědomují nutnost pravidelné, systematické, dobře řízené a organizované práce, včetně zajištění prostředí, které je k úspěšné práci zapotřebí. Nemůžeme čekat, že nám výsledky prostě spadnou do klína, záleží na nás, na našem odhodlání ke smysluplné práci, na našich osobních vlastnostech a snaze věnovat Sokolu co nejvíce práce. Že to jde a půjde – o tom jsem přesvědčena.

Současně s anketou v Sokolských souzvučích probíhala také intenzivní práce na ČOS, jejíž výsledek je formulován v materiálu „*Strategie Sokol 2030*“. Nevím, nakolik byl tento materiál již zveřejněn, já ho dostala dnes večer. Určitě bude

předmětem diskusí a připomínek, což by mělo být v pořádku – pokud to bude diskuse věcná a slušná!

Zajímavé je grafické znázornění daného tématu – určitě se bude hodit do různých skříněk a nástěnek v našich sokolovnách i na veřejnosti.

Uvědomuji si, že vyjádřit nějakou myšlenku v jednoduchých heslech je asi obtížnější, než o ní diskutovat. Nakolik se to realizačnímu teamu povedlo, to posoudí čas a sokolská veřejnost. Materiál se v každém případě snaží vycházet z Tyrše – a pokud možno vyjádřit známé myšlenky trochu jinak. V rámci dnešních způsobů reklam je program soustředěn do tzv. „sokolského patera“, při čemž každý jednotlivý bod je uveden patřičným písmenem ze slova Sokol.

Takže tedy: „**S**“ - vztah k pohybu, vybudování aktivního životního stylu

„**O**“ - občanství, vztah k zemi, kde žijeme, vlastenectví, úcta k duchovnímu dědictví národa

„**K**“ - komunita, vztah k obci a jejím potřebám, k obecní tradici

„**O**“ - osobnost, vztah k sobě, celkový rozvoj člověka, rozvoj síly těla i ducha, samostatnost, čestné jednání

„**L**“ - laskavost – vztah k druhým, pocit sounáležitosti, soužití generací

To vše pod heslem „*Vedeme Čechy k pohybu a společenské aktivitě!*“

Příslušnost k Sokolu vede k lásce k rodné zemi a k úctě k duchovnímu dědictví národa.

Nic proti tomu, s tím vším je možno bezvýhradně souhlasit!

Jenže:

Pořád se pohybujeme na stejném místě, všichni chápeme, co Sokol i naše vlast potřebují. Jsou to stejné názory, stejná přání – i když tentokrát vyjádřených jednoduchou a naprosto jasnou formou.

Neříkají však to nejdůležitější – totiž jak to udělat, aby to platilo nebo se rozšířilo do celé veřejnosti! Jak zařídit, aby veřejné mínění konečně pochopilo, že rozhodující není vrchový sport a vrcholové výkony, ale zdraví a kondice národa – a tu lze získat pouze všestrannou a systematickou přípravou. Jak zařídit, aby lidé konečně pochopili, že ve sportu nejde pouze o peníze, ale o všestrannou výchovu člověka, i o změnu jeho názorů na sportovní systém! Jak odstranit lenost a povýšit aktivitu, která umožňuje rozvoj a lidskou spolupráci. Všichni víme, jak je to těžké a co to dá práce!

Měli bychom se tedy soustředit na konkrétní úkoly a jejich řešení – táhnout za jeden provaz, nehádat se a nediskutovat o zbytečnostech!

Cesta vpřed spočívá ve spolupráci, ve vzdělání a dobré vůli, záleží na každém z nás, jak bude na tuto práci připraven a kolik ze sebe bude pro ty druhé, pro celou společnost ochoten dobrovolně uvolnit nebo použít.

Už nevím, co k tomuto tématu dodat! Snad jen, že se jedná o sokolský program do roku 2030 – ne o slova a prohlášení, ale o praxi!

Nazapomínejme na to!

„Národové zpátky jdou, když nejdou vpřed!“ To platí dnes stejně, jako v době dr. Miroslava Tyrše.

Tečka! Jako vždy teď už záleží všechno pouze na nás!

Jarina Žitná

Pro potěšení srdce...

Čtení k táborovému ohni pro dospělé

i děti

O věcech, co lidi nevěděli....

Převozník převážel chlapce, který si rozbil uprostřed řeky dva krajíce a než se zakousl, nabídl mu půlku. Předtím se neviděli. Převozník si vzal chleba, poděkoval a zeptal se, jestli se bude stejnou cestou vracet.

„Sotva!“ odpověděl hoch. „Tak, kam jdu, již chci zůstat. Je to kraj, v němž svítí slunce a lidi si tolik nezávidí!“

Převozník pozoroval víry a spodní proudy, odraz nebe ve vodě a v noci hvězdy. Věděl o řece, co potřeboval. O čem zpívá voda i břehy, co šeptají louky i kameny a o čem mlčí ryby. Zdálo se, že ví všechno i o lidech. U druhého břehu, než přirazili, nechal na chvíli pramici, aby ji unášel proud.

„Chci se tě na něco zeptat. Proč jsi mi dal půlku svého chleba, když víš, že ti to nebudu moci oplatit...?“

„Znám ne světě dva druhy dávání“, usmál se jinoch. „první, když dáváš, aby ti to lidé vrátili. A druhý, protože ti to dělá radost!“

Převozník mlčel, oba se dívali, kam plyne proud.

„Všechno, co daruješ, zůstává s tebou,“ dodal chlapec. „Dávat je kůže, do které se navlékneš, aby ses polidštil. Poznáš, kdo jsi!“

„Možná,“ řekl převozník.

Oba dojedli. Chlapec se usmíval. A převozník přirazil pramici ke břehu o kousek výš po proudu, kde čněla u řeky skála, hoch si vystoupil a už se nikdy neviděli.

Arnošt Lustig

Příběh o bohatství

V malé vesničce přirazí ke břehu loďka. Americký turista chválí mexickému rybáři úlovek a ptá se ho, jak dlouho mu trvalo, než to nalovil. „Ne moc dlouho“. „Tak proč jste tedy nezůstal chytat o něco déle a nenachytal jich víc?“

Mexičan mu vysvětluje, že jeho malý úlovek je pro jeho potřeby a potřeby jeho rodiny dostačující. „Ale co děláte ve zbylém čase?“ „Vstávám pozdě, trochu rybařím, hraju si s dětmi, mám siestu s manželkou, večer se jdu do vesnice podívat za přáteli, dát si pár panáků, zahrát si na kytaru a zazpívat pár písniček...Mám plný život!“

Američan ho přeruší: „Mám vzdělání MBA na Harvardu a můžu vám pomoci. Začnete tím, že budete denně rybařit o něco déle. Pak můžete prodávat ty ryby, které ulovíte navíc. Za tento zvláštní příjem si můžete dovolit větší loď, pak si můžete koupit druhou, třetí a tak dále, až budete mít flotilu rybářských lodí. Místo prodeje ryb překupníkům můžete obchodovat přímo se zpracovatelskými závody nebo si nakonec takovou továrnu sám otevřít. Můžete pak odjet z téhle malé vesničky do Mexico City, Los Angeles nebo třeba do New Yorku. Odtud můžete řídit obrovský podnik.“

„Jak dlouho by to trvalo?“ ptá se Mexičan. „Dvacet, možná pětadvacet let,“ povídá Američan. „A potom?“ „Co potom? Teď to teprve začne být opravdu zajímavé,“ směje se Američan. „Až se vaše obchody opravdu hodně rozrostou, začnete prodávat sklady a vyděláte miliony!“ „Miliony? Skutečně? A potom?“

„Potom můžete jít do důchodu, usadit se v malé, klidné vesničce blízko pobřeží, dlouho spát, hrát si s dětmi, trochu rybařit, mít siestu a trávit večery popíjením s přáteli!“

Zdena Holcová – „Květy myšlenek“

Kaleidoskop – červen

Staroměstský orloj

Často se uvádí nejistý termín 2. června, jisté však je, že orloj vznikl mezi roky 1410 – 1490. Dlouho se věřilo, že je jeho tvůrcem zámečník Jan z Růže obecně nazývaný mistr Hanuš. Známa je i pověst o jeho oslepení. Faktem je, že na konci 15. století orloj opravoval a zdokonaloval, což zřejmě byl důvod, proč byl považován za jeho autora. Ve skutečnosti byl autorem profesor astronomie Jan Šindel a hodinář Jan z Kadaně. Datum uvedení do provozu se často uvádí na rok 1410 – v tom případě by to byl třetí nejstarší orloj na světě. Jako důkaz uváděných faktů může sloužit listina z r. 1410, ve které je zápis o odměně Janu Šindelovi – dostal dům u Havelské brány a 150 kop grošů. Jan Šindel byl také osobním lékařem Václava IV. a rektorem pražské univerzity. Pro zajímavost – vůbec nejstarší jsou asi stínové hodiny z Egypta, používané 2000 let př. n. l. Od roku 1400 n. l. byly používány vodní hodiny, Římané používali hodiny přesýpací, v 9. století v Anglii to byly hodiny svíčkové a teprve ve 13. století se v Evropě používaly hodiny mechanické, od r. 1450 hodiny na péro.

Pygmejové

Vzrůstem asi nejmenší lidé na světě. Najdete je ve střední Africe, ale také v Thajsku, Malajsii, Indonésii, na Filipínách a v Papui – Nové Guinei. Dosahují průměrné výšky maximálně 150 cm. Byli objeveni teprve 2. června 1910 na Nové Guinei, na různých místech světa se různě nazývají – společný termín pojmenování neexistuje. Byly nalezeny ostatky staré 1000 – 3000 let. Existuje celá řada teorií vysvětlující jejich malý vzrůst. Jedna z nich uvádí jako důvod nízkou hladinu ultrafialového světla v pralesích, z čehož vyplývá nedostatek vitamínu D a omezení příjmu vápníku. Jiným odůvodněním je nedostatek potravy v deštném pralese, teplo a vlhkost a rychlé reprodukční zrání.

Profesor Albert Pražák

„Pražské a mimopražské povstání je krásný a nesmazatelný list našich dějin na konci druhé světové války a nebude nikdy vytržen z myslí dnešního pokolení ani z paměti pokolení budoucích!“

Univerzitní profesor Albert Pražák se narodil 11. června 1880. Byl to literární vědec, politik, historik účastník protinacistického odboje. Věděl dobře, proč tato slova napsal hned v roce 1946. V době války stál totiž v čele České národní rady, která vtiskla květnovému povstání ideový, demokratický profil. Už 8. května 1945 totiž představitelé ČNR podepsali protokol o provedení formy kapitulace německých branných sil – bylo to den před příjezdem Rudé armády do Prahy, je ovšem pravda, že v Praze byli vlasovci. Činnost ČNR byla ukončena den po přiletu české vlády z Bratislavy a v následujícím čas byla činnost ČNR záměrně zatlačována do pozadí, stejně jako profesor Pražák do ústraní. Později byl průběh povstání záměrně zkreslován a řada vedoucích osobností (především Josef Smrkovský, který prosadil odmítnutí pomoci americké armády, která v tu dobu už byla v Plzni), dokonce byla uvězněna.

Profesor Pražák byl nejenom předním činitelem domácího odbojového hnutí, ale také se za okupace aktivně podílel na vytvoření národně obranné kulturní fronty.

Důležité jsou ovšem i jeho další aktivity společenské a především vědecké. Působil jako středoškolský profesor, pracoval na ministerstvu školství, byl jmenován profesorem na Komenského univerzitě v Bratislavě, na Filosofické fakultě ÚK, publikoval literární vědné studie, projevoval nevšední zájem o slovenskou literaturu.

Patřil mezi naprosto přesvědčené stoupence jednotného Československa, stál na stanovisku čechoslovakismu.

Po Mnichovu a za okupace u něj převládala tvorba buditelská, národně osvobozenecká a vlastenecká. Bezprostředně po válce vyšla práce „Národ se bránil“, ve které poukazoval na sílu kulturního národního uvědomění, věnoval se i významným osobnostem české literatury.

Albert Pražák byl vynikající ušlechtilou osobností, skromnou, ale rozhodnou – za povstání projevil i osobní statečnost. Po únoru 48 byl vytlačen z politického života a „nemilost“ úřadů měla, samozřejmě, i negativní důsledky na jeho vědeckou činnost.

Zemřel 19. září 1956 v Praze!

Zakladatel podmořské archeologie – J.I. Cousteau

Český astronom Antonín Mrkos podle něj pojmenoval Planetku 6542, kterou objevil na hvězdárně na Kletci. Jaques Ives Cousteau byl a je znám jako námořní důstojník, oceánograf, vynálezce, fotograf a filmař, který se věnoval průzkumu a ochraně života v mořích a který otevřel veřejnosti do té doby neznámá tajemství mořských hlubin.

Od dětství ho lákalo létání a moře. Absolvoval Námořní školu v Brestu, r. 1933 vstoupil do Francouzského válečného námořnictva, z něhož odešel r. 1956 jako korvetní kapitán. Zasloužil se o zřízení vojenských potápěčů a vynalezl pro ně vodní skutr. V roce 1937 se oženil a měl dva syny. Za II. světové války se aktivně zúčastnil odboje a r. 1943 obdržel Řád čestné legie.

V r. 1942 natočil svůj první podmořský film a snažil se dál vynalézat a zdokonalovat zařízení potřebná pro pobyt pod vodou. Vynalezl aqualung, pracoval na vývoji výzkumných ponorek a hlubomořských kamer. Výzkumnou loď Calypso a její dobrodružství znal celý svět. V r. 1952 prozkoumával Rudé moře a natočil vůbec první podmořský barevný film. Natočil pak přes 10 dalších filmů z různých oblastí světových moří a oceánů, věnoval se hledání a průzkumu potopených lodí, napsal celou řadu populárně vědeckých knih. Seriál „Podmořský svět Jaqua I. Cousteaua“ vzbudil obrovskou celosvětovou pozornost a seznámil veřejnost s fakty, do té doby naprosto neznámými. Stal se presidentem Francouzské oceánografické společnosti a ředitelem Oceanografického institutu v Monaku. R. 1956 získal Zlatou palmu v Cannes, v r. 57 Oskara za nejlepší dokumentární film.

Narodil se 11. června 1910 a zemřel 26. června 1997, jeho syn Jean Michelle a vnoučata Fabien a Céline pokračují v jeho díle.

„Boží milost platí pro každého, kdo ji vírou přijme!“

16. června 1520 papež Lev X. papežskou bulou varoval církevního reformátora Martina Luthera před možností exkomunikace.

Martin Luther se narodil 10. listopadu 1483 a zemřel 18. února 1546. Vystudoval filosofii a práva – a pak vstoupil do kláštera v Erfurtu. Roku 1507 byl vysvěcen na katolického kněze., ale poměry v řádu se mu příliš nezamlouvaly. Putoval pak po různých univerzitách, vypravil se do Říma a od r. 1513 se věnoval kazatelské činnosti ve Wittenbergu. Těžce se potýkal mezi rozpory svého svědomí (řídil se Biblií) a oficiálním učením.

31. listopadu 1517 zveřejnil 95 tezí určených pro akademickou diskusi. Byla to doba, kdy veřejností cloumaly diskuze o odpustcích – v r. 1515 je Lev X. vypsal jako zdroj financí pro stavbu chrámu sv. Petra v Římě. Byla to doba velké nespokojenosti s církví jako takovou a Lutherovy teze se rychle rozšířily mezi lid obecný, i když se to samotnému Lutherovi příliš nelíbilo. O reakci papeže a vedení církve je zbytečné se zmiňovat, Luther měl ovšem štěstí, že byl chráněncem saského kurfiřta Friedricha III. Moudrého. Výsledkem této pomoci byl fakt, se nemusel dostavit do Říma k výslechu, ale vyslychal ho kardinál Kajetán v Augburku. Luther mezi tím vydal reformační spisy a na výslechu se snažil obhájit svou pravdu. Nic neodvolal a tak ho papež Lev X. r. 1521 skutečně z církve exkomunikoval. Friedrich III. ho tedy nechal unést na Wartburg, kde Luther prožil v klidu a práci rok 1521 – 1522. Příliš nesouhlasil s obecnými diskusemi běžné veřejnosti a vrátil se do Wittenbergu v době sporů o obrazoborectví.

13. června 1525 uzavřel manželství s bývalou jeptiškou Kateřinou von Bora, se kterou měl několik dětí. Přes všechnu snahu se mu nepodařilo sjednotit evangelické církve (pro názorovou odlišnost se rozešel i s českou Jednotou bratrskou). Základy víry podle Luthera však vyjadřovaly texty Augšpurského vyznání z r. 1530.

Napsal pak ještě řadu polemických spisů a svým dílem patří k největším reformátorům církve 16. století.

Korejská válka

V padesátých letech minulého století hýbaly problémy kolem Koreje světem. Válečné akce začaly 25. června 1950 a konečné příměří bylo vyhlášeno 27. července 1953, ukončení válečného stavu však nebylo podepsáno dodnes. Korea byla mezi léty 1910 – 1945 okupována Japonskem, po jeho porážce v závěru Tichomořské války, byla politicky rozdělena podle dohody Spojenců, demarkační čarou byla 38. rovnoběžka. Kolem této linie však byly a jsou vyvolávány neshody, napětí a incidenty. Dalším kamenem sváru byla existence svobodné Čínské republiky na Tchaj – wanu, která se stala součástí Rady bezpečnosti OSN, zatím co obrovská Čína - následkem absence SSSR na Radě bezpečnosti - přijata nebyla.

K otevřenému konfliktu došlo vpádem severních vojsk daleko na jih 25. června 1950. Bylo to chápáno jako porušení rovnováhy (a v podstatě hrozba další války!), USA se rozhodly k vojenské intervenci. Odražení severu nebylo jednoduché – v Koreji bojovalo 302 tisíc amerických vojáků, plus vojáci asi dvaceti dalších států. Jednotky OSN sice postoupily zpět na sever, ale byly opět vytlačeny Čínou.

7. července 1953 došlo k dohodě o příměří, demarkační čára v podstatě sledovala 38. rovnoběžku. Demilitarizované pásmo na obou stranách demarkační linie hlídali jednotky Polska a Československa na severu a Švédska a Švýcarska na jihu. V roce 1948 byla vyhlášena Korejská republika a na severu Korejská lidově demokratická republika. Klid ovšem ještě dlouho nenastal – uplatňoval se vliv OSN (USA), SSSR i Číny, pro které byla situace v Koreji prestižní záležitostí. V průběhu nelítostných bojů OSN a USA znovu získaly Soul a zatlačily Číňany opět za 38. rovnoběžku, žádost Spojenců o kapitulaci však Kim - Ir - sen nekompromisně zamítl.

Nakonec došlo k částečnému uklidnění a výměně zajatců a 20. července 1953 v 10,00 dopoledne byla konečně stanovena demarkační čára, ale teprve ve 22,00 nastal konečně klid.

Původně místní konflikt se vyznačoval nemístnou krutostí a zločiny proti civilnímu obyvatelstvu na obou stranách. Bylo zabito, zraněno, nebo se pohřešuje 2,5 milionu lidí a mírová smlouva dodnes nebyla uzavřena.

V Pamudžonu, kde se konečný akt odehrával, stojí na obou stranách hranice vyhlídkové terasy, mezi nimi na volném prostranství je 38. rovnoběžka znázorněna nízkou zídou, která prochází třemi dřevěnými baráky, kde se odehrávají různá jednání, při čemž každá strana vstupuje i odchází ze své strany. Nedávno jsem viděla záznam z těchto míst v televizi, od doby mé návštěvy se tam zřejmě nic moc nezměnilo. Problémy kolem jaderného zbrojení a výroby zbraní hromadného ničení jsou i v dnešním světě na denním pořádku. Jako kdyby nemocí, neštěstí a přírodních katastrof nebylo dost....,

Spisovatel a letec Saint Exupéry

Celým jménem se jmenovat Antoine Marie Rodger de Saint Exupéry, Narodil se 29. června 1900 a zřítíl se se svým letadlem pravděpodobně 31. července 1944 v blízkosti přístavu Marseille. Je znám jako letec, spisovatel, filosof a humanista, z jeho knih je pravděpodobně nejznámější pohádka především pro dospělé „Malý princ“.

Pocházel ze tří dětí, jeho otec však, po narození nejmladší dcery, náhle zemřel. Celý život vzpomínal na nádherné prázdninové zážitky prožité na šlechtických zámcích a v zahradách svých šlechtických příbuzných. Už při studiích na Jezuitském gymnasiu psal básně a už zde se začal uplatňovat jeho celoživotní zájem o letadla a piloty. Maturoval v r. 1917 a přihlásil se na přípravku pro námořní akademii, při zkouškách však neuspěl. Pohyboval se pak hodně po různých kavárnách a literárních klubech, seznámil se a zasnoubil s Louisou Vilmorinnovou. Vojenskou službu nastoupil r. 1921 ve Štrasburku, na vlastní žádost k letectvu. Vyučil se tam leteckým mechanikem, ale snažil se o výcvik pilota. V roce 23 se těžce zranil při letecké nehodě, což vedlo k rozchodu se snoubenkou L. Vilmorinnovou, která – stejně jako celá její rodina - nesouhlasila s jeho další leteckou kariérou.

Debutoval povídkou „Ltec“. Nastoupil k letecké společnosti Sociétés des lignes (pozdější Aeropostal) a létal na lince Toulouse – Dakar. Pro své diplomatické vlohby byl jmenován velitelem stanice Juba na západním pobřeží Afriky, kde se mu podařilo urovnat vzájemné vztahy se Španěly. V roce 1929 píše na základě svých zkušeností knihu „Kurýr na jih“ a po vyslání do Buenos Aires knihu „Noční let“. V roce 1931 se oženil s Consuelou Suncice de Sandoval a konečně mu vyšla kniha „Noční let“. Po návratu do Francie byl jmenován Rytířem čestné legie. Píše četné reportáže – např. z Moskvy nebo Španělska a se svým přítelem organizuje dálkový let na trase New York – Ohňová země. Došlo však k havarii a následovala dlouhá rekonvalescence, během které píše své další dílo „Země lidí“, za které obdržel cenu Francouzské akademie.

Do služby se hlásil a nastoupil v hodnosti kapitána začátkem druhé světové války v Toulouse. Svoji účast při pravidelném létání prosadil přes odpor lékařů (pokročilý věk – bylo mu přes čtyřicet!). Podle svědků byl při létání velmi odvážný, ale pro své názory (nesouhlasil s de Gaullem, kritika poměrů) nebyl u letců příliš oblíben. Rovněž francouzští emigranti mu nebyli příliš nakloněni – důvodem byl ostrý projev nazvaný „Francie především“. V té době píše „Dopis rukojmímu“ a především svou knihu nejpopulárnější „Malý princ“. Je to vyprávění plné humoru s naprosto jasným podtextem, plné moudrých myšlenek – po přečtení musí být každý čtenář dobře naladěný a v pohodě.

Získal povolení létat na upravené průzkumné stíhačce. Ale po letecké nehodě mu bylo povolení odňato – odjel proto do Afriky, kde obdržel od Američanů povolení k pěti letům – 31. července 1944 se z akce nevrátil. Trosky jeho letounu byly nalezeny později ve Středozemním moři blízko Marseille.

K sestřelu se přiznal německý letec Horst Rippert, který později prohlásil, že kdyby

byl znal jméno pilota v nepřátelském letadle, nikdy by nestřílel. Toto tvrzení ovšem není podloženo důkazy, podle autentických německých záznamů se prý tento den vůbec nestřílelo. Pravděpodobnější důvod letecké osudové havárie je nedostatek pohonných hmot nebo porucha, případně i osobní indispozice.

Nemohu tu zapisovat všechna Exypéryho moudra, tak jenom jedno:

„Zemi nedědíme po předcích, nýbrž si ji jen vypůjčujeme od našich dětí!“

Červenec:

První městská knihovna v Praze

Byla založena 1. července 1891, v době svého vzniku vlastnila 3370 knih a měla nejen půjčovnu, ale i čítárnu. Od r. 1903 má trvalé umístění na nároží Platněřské ulice a Mariánského náměstí – kde stojí dodnes. V letech 1897 – 1920 byl jejím ředitelem básník a spisovatel Antonín Sova. Ten vybudoval šest poboček a zavedl systém katalogů. 1. ledna 1922 byla Praha spojena s 38 městskými obcemi v okolí a od té doby nese název „Knihovna hlavního města Prahy“. Kromě ústředí pracovalo 40 poboček, od r. 1938 je jich 50 a knihovna vlastní více než 400 tisíc svazků ze všech oborů.

Kdo byl Zdeněk Burian?

Zemřel 1. července 1981, byl to malíř, popularizátor lidské minulosti, věnoval se paleobotanice, paleozoologii i paleoantropologii. Obrazy pradávnejší lidské společnosti, přírody, dávno vyhynulých zvířat – rekonstrukce dávné minulosti lidstva známe z nesčetných obrazů, učebnic i populárně vědeckých knih, které ilustroval.

Kromě toho – od mládí byl aktivním přívržencem trampského hnutí, z čehož vyplýval i jeho zájem o dobrodružnou literaturu, takže ilustroval díla Karla Maye, Julese Verna nebo Eduarda Štorcha.

Od 30. let spolupracoval s odborníky, především s J. Augustou, z jejich spolupráce vznikl obraz světa dávno minulého a neznámého.

Od r. 1947 byl členem Sdružení výtvarníků Purkyně, ale členem Svazu výtvarných umělců se stal až v r. 1956.

Vrcholné období jeho tvorby v letech totality jeho známost značně poškodilo. Byla mu vytýkána „malá angažovanost“, takže ho minul i titul Národní umělec, který by si byl právem zasloužil.

Konec Varšavského paktu

Smlouva byla založena 14. května 1955 ve Varšavě jako vojenský pakt sdružující státy tzv. východního bloku v čele se Sovětským svazem. Oficiální název Smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci, doba trvání byla určena na 20 let, pro státy, které ji nevypoví, byla automaticky prodloužena o 10 let.

Smlouva se tvářila jako obranný pakt, ve skutečnosti měla být protipólem NATO a měla usilovat o vliv, případně obsazení západní Evropy. Kritická byla pro ni léta po násilném obsazení Československa v r. 1968. Ze států, které byly její součástí se anexe nezúčastnilo Rumunsko, protestovala i Albánie. Skutečným cílem Varšavské smlouvy bylo legitimizovat pobyt sovětských vojsk na území dalších východních států a vojenská spolupráce států východního bloku.

K poslednímu prodloužení na dalších 20 let došlo v květnu 1985, jenže pak se změnilo

politické poměry, docházelo k rozpadu SSSR a konečně 1. července 1991 byl v Praze podepsán protokol o jejím rozpuštění.

Dirigent Karel Ančerl

Narodil se v židovské rodině 11. dubna 1908, učňovská léta prožil většinou v Praze, kde měl možnost získávat zkušenosti u vyhlášených umělců té doby, jako byl na př. Kříčka nebo Václav Talich.

Dirigovat začal v r. 1930, nejdříve bez většího úspěchu. Pozornost však vzbudil brilantním předvedením obtížné 3. symfonie Sergeje Prokofjeva. Byl pak pozván do České filharmonie a do Českého rozhlasu, uplatnil se na mezinárodním festivalu v Barceloně.

Přišla válka, pro svůj židovský původ byl propuštěn a uvězněn v Táboře, nuceně pracoval jako dělník v Soběslavi. 12. listopadu 1942 byl internován do Terezína, kde se aktivně zúčastnil hudebních aktivit, které se tam konaly za účasti světově proslulých uměleckých internovaných kapacit. Bohužel, následovala Osvětim, kde Ančerl ztratil celou rodinu. On sám na přelomu zimy a začátku jara 1945 přežil pochod smrti a vrátil se do vlasti.

Po návratu domů se stal ředitelem Opery 5. května, pak se uplatnil v československém rozhlasu, stal se šéfdirigentem Symfonického orchestru. Vrcholná doba jeho působení začala v padesátých letech, kdy se stal uměleckým šéfem České filharmonie a v té vrcholné funkci vydržel 18 let. Kromě klasiky se snažil interpretovat především autory 20. století, hodně se věnoval dílu Bohuslava Martinů. V této době jsem měla možnost navštěvovat jeho koncerty, především ve Smetanově síni. Byla to doba, kdy s Českou filharmonií Ančerl interpretoval českou i světovou hudbu na koncertech v Australii, Novém Zélandě, Číně, Japonsku, Indii, později i v USA a Kanadě. Jeho gramofonové hudební záznamy jsou vážené a vyhledávané i dnes. Získal za ně mezinárodní uznání v podobě četných cen.

V roce 1968 se rozhodl pro emigraci a stal se šéfdirigentem symfonického orchestru v Torontu, Projevily se však následky těžkých válečných let a Karel Ančerl 3. července 1973 zemřel. O mnoho let později byly jeho ostatky převezeny do vlasti a uloženy na Slavíně.

„Milujte se, pravdy každému přejte.“

Známý Husův citát najdete na jednom z nejpůsobivějších pomníků u nás – na pomníku na Staroměstském náměstí v Praze. ***Bronzový secesní pomník Ladislava Šalouna*** nutně upoutá pozornost každého, kdo na náměstí vejde.

Ironií osudu je politická roztržka české společnosti v r. 1889 – tedy v době, kdy se jednalo o umístění Husovy pamětní desky. Princ Karel Schwazenberg tehdy veřejně velmi urážlivým způsobem napadl husitské hnutí – nazval husity lupiči a žháři. Vzbudilo to obrovský odpor celé veřejnosti, takže 31. května 1890 už se nemluvilo o Husově pamětní desce, ale byl založen Spolek pro zbudování pomníku mistra Jana Husa. Do čela spolku se postavil Vojta Náprstek. Byla uspořádána veřejná sbírka a vypsána soutěž na realizaci pomníku. Vyhrál ji sochař Vilém Amort, ale pro spory, kde pomník postavit (Malé náměstí, Betlémské nebo Staroměstské náměstí) nakonec k realizaci nedošlo.

Druhá soutěž byla vypsána až v r. 1900 a zúčastnili se jí přední umělci té doby – Bohuslav Schnirch, Stanislav Sucharda, Jan Kotěra a Ladislav Šaloun, který zvítězil. Základní kámen pomníku byl položen 4. – 5. července 1903, stavba trvala 12 let.

Pomník byl odhalen 6. července 1915. Je postaven v secesním stylu a kromě ústřední postavy Mistra Jana hledícího k Týnskému chrámu (centrum kališníků!) jsou na pomníku postavy husitských bojovníků a pobělohorských emigrantů, pomník je bronzový.

Na žulovém podstavci můžete vidět úvodní citát této stati, v roce 1926 byl doplněn citátem z Komenského“ „Věřím, že po přejití vichřic hněvu vláda věcí Tvých k Tobě se zase navrátí, ó lide český!“ Najdete tam i část známého husitského chorálu, „Ktož sú boží bojovníci..“

Pro zajímavost - v Paříži na budově francouzské Národní knihovny jsou umístěny pamětní desky největších světových myslitelů. Je mezi nimi jediný Čech – Jan Hus (francouzsky psáno Jean Huss).

Dvě velké bitvy roku 1943

Jedna z nich se konala na východě u Kurska a byla to zřejmě největší tanková bitva všech dob, o několik dní později začala ta druhá – totiž vylodění Spojenců na Sicílii a otevření cesty k invazi na pevninu.

5. července 1943 začala silná německá ofensiva v prostoru Kurska. Jejím cílem bylo zlikvidovat sovětské síly. Po počátečních úspěších způsobených překvapením se však situace měnila ve prospěch Rudé armády. Hitler si byl vědom nebezpečí, které hrozilo ve Středomoří, značně znervózněl, ale i tak ignoroval nejednotný názor svých generálů a rozhodl se zaútočit. Celou akci zdržovalo omezení dodávek nového typu tanků (Panther, Tiger), nedostatek pohonných hmot, počáteční důvěra v pomoc Luftwafe se pomalu měnila, síly na obou stranách se vyrovnávaly a Sověti nakonec získali převahu i ve vzduchu. K tomu je ještě nutno připočítat katastrofální Hitlerovy rozkazy – odmítl povolání posily, pokud to ještě šlo. Špatné plánování a rozhodování definitivně podstatně změnilo německé šance na úspěch – bitva u Kurska byla definitivní předzvěstí německé porážky. Kromě toho potřeba elitních jednotek upoutaných v Kurském oblouku, omezovala možnost využití těchto sil ve Středomoří, kde jich bylo skutečně potřeba a uvolňovala síly Rudé armády v Doněcké a Charkovské oblasti.

Změna poměru sil umožňovala v příštích dnech zlikvidovat poslední obranné operace – dál už následoval pouze útok.

Operace Husky, jak Spojenci pojmenovali vylodění na Sicílii, začala 9. července, jen o pár dní později. V lednu se konala konference Spojenců v Casablance – a mezi Spojenci se objevovaly značné rozpory v názorech na další postup.

Po ukončení operací v Africe se zdály nejschůdnější dvě varianty dalšího postupu.

První – obsadit co nejrychleji Sicílii a uspíšit tak kapitulaci italské armády, kromě toho tato varianta by znamenala větší bezpečnost lodní dopravy v této oblasti.

Druhá – obsadit Sardinii a Korsiku, což by znamenalo získat odrazový můstek pro invazi do jižní Francie a kromě toho by zlepšila letectvu podmínky pro bombardování v Německu.

Nakonec byla vybrána první možnost, vrchním velitelem výsadku byl jmenován generál Eisenhower. Sicílie měla sice silné opevnění, ale naprosto nevytrénovanou posádku, zatím co na straně Spojenců bojovaly zkušené a disciplinované jednotky. Zajímavé je, že ke Spojencům se přidala i Sicilská mafie. Obránci Sicílie neměli nejmenší tušení, kde k výsadku dojde a nakonec - kromě několika výjimek – kladli pouze sporadický odpor. Důležitou roli hrála Mesina a Mesinský průliv, stejně tak jako sopka Etna, tady terén značně znepříjemňoval postup Spojeneckých armád, definitivním obsazením Mesiny však bylo rozhodnuto.

Hokejista a politický vězeň Boža Modrý

Jeden z nejlepších světových brankařů, dvojnásobný mistr světa, nositel stříbrné medaile z OH 1948. Člověk s obrovským morálním charismatem a vážností u svých spoluhráčů.

Zajímavé je, že hokej začal hrát až ve svých dvaceti letech (narodil se 24. listopadu 1916) za, před válkou velmi populární, klub LTC Praha – byl prohlášen nejlepším brankářem v Evropě. Profesí byl stavební inženýr. Do Národního mužstva byl vybrán pro své fyzické předpoklady, talent – a charakter!

V Roce 1940 se oženil s Erikou Weiserovou a stal se otcem dvou dcer Blanky a Aleny. Po válce se stal správcem cihelny v Lanškrouně, vypracoval tam regulační plán města, návrh přístaviště pro projektovaný kanál Labe - Dunaj i další projekty.

V letech 1947 a 1949 se Československo stalo mistrem světa, z hokejové soutěže, ze zimních OH ve Švédsku přivezlo stříbro. Je samozřejmé, že svými výkony Modrý upoutal i zahraniční trenéry a tak nebylo divu, že dostal nabídku z Kanady. Ministr Kopecký slíbil, že umožní toto angažmá, ovšem pod podmínkou účasti na MS ve Švédsku, což Modrý splnil. Dopadlo to ovšem jinak – působení v zahraničí mu bylo zakázáno s odůvodněním, že by tam ohrozil bezpečnost republiky. Modrý reagoval po svém – vystoupil z reprezentace.

V březnu 1950 byl zatčen a následoval monstrosní soudní proces, ve kterém byl odsouzen na 15 let. Propuštěn byl až v r. 1955, mezi tím ovšem prošel nejkřutějšími káznici té doby – Pankrácí, věznicí na Borech a především byl nucen pracovat v uranovém dole Barbora – to vše bez jakékoliv ochrany.

21. července 1963, osm let po propuštění, předčasně zemřel na následky dlouhodobého pobytu v uranových dolech.

Opět ukázka, jak svět (komunistický svět) odplácí!

Poslední dvě data měsíce července

26. července 1963 došlo k obrovskému zemětřesení – na poloostrově Balkán. Epicentrum se nacházelo u města Skopje v Makedonii. Zajímavé je, že otřesům lépe vzdorovaly staré budovy (karavanseraj atd.), než ty moderní. Na položřícené budově místního nádraží ukazovaly ještě několik let nádražní hodiny čas prvního otřesu.

Zemětřesení zanechalo 3 / 4 města v troskách, zahynulo přes 7 tisíc lidí a bez přístřeší jich zůstalo 100 tisíc.

26. července 1983 zaběhla česká atletka Jarmila Kratochvílová světový rekord v běhu na 800 metrů časem 1 : 53, 28. Fenomenální rekord platí dodnes. Kromě toho zaběhla i druhý nejlepší čas na poloviční trati 400 m – 47,99.

„Potomstvo splatí každému zásluhy, jež mu náleží!“

(Tacitus)

Národní parky a ChKO

Náš nejmenší národní park

Víte, který kopec je na Znojemsku nejvyšší? No přece Býčí hora, naměřili jí 536 metrů nad mořem, odpoví každý po prostudování mapy. A jak se na ni dostaneme? I tato odpověď je jednoduchá: Těžko. Vrch se nachází v I. zóně Národního parku Podyjí, mimo značenou cestu, a tam, jak už každý tuší, není vstup povolen.

Národní park Podyjí je jedinečným přírodním celkem nemajícím v České republice obdoby. Celková rozloha činí 63 km² a toto území je rozděleno podle kvality přírodního prostředí do tří zón se zvláštním ochranným režimem pro každou z nich. V I. zóně neboli přísné přírodní s údolním zářezem řeky Dyje s přirozenými lesními porosty na svazích údolí, teplomilnými skalními lesostepmi a fragmenty podhorských pralesů, se lze pohybovat výhradně po vyznačených turistických stezkách. Ve II. zóně (řízená přírodní), zahrnující velkou část lesního porostu a nejhodnotnější plochy bezlesí s rozsáhlými vřesovišti, platí totožná pravidla pro pohyb návštěvníků jako v zóně I. V III. zóně, čili okrajové, najdeme zemědělsky využívané plochy především v okolí Čížova a Lukova a rovněž okrajové partie lesního porostu. Celé území národního parku obklopuje ještě ochranné pásmo s plochou přibližně 29 km².

Chceme-li se dostat na počátek velkoplošné územní ochrany středního toku Dyje, tvořící na části toku státní hranici, musíme se vrátit do roku 1978. Tehdy na ploše 103 km² došlo k vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Podyjí. Jenže její větší část byla součástí tehdejšího hraničního pásma a tedy turistické veřejnosti nepřístupná. Vzhledem k mimořádným přírodovědným kvalitám území se po změně politického klimatu v roce 1989 začalo s přípravami k přehlášení Podyjí do kategorie národní park, což dovršilo nařízení vlády ČR č. 164/1991 Sb. ke dni 1. července 1991. Na pravém, tedy rakouském břehu Dyje, byl k 1. lednu 2000 na rozloze 1330 hektarů vyhlášen Nationalpark Thayatal, čímž vzniklo jedinečné bilaterální území evropského významu.

Rozlohou nejmenší národní park v České republice reprezentuje výjimečně zachovalou ukázkou krajiny říčního údolí. Kaňon Dyje zde vytváří unikátní říční fenomén s četnými meandry, hluboce zaříznutými údolními bočními přítoky, nejrůznějšími skalními tvary, kamennými moři a skalními stěnami. Mnoho obdobných říčních údolí bylo u nás nevratně pozměněno výstavbou přehrad, komunikací a rekreačních objektů. Tento park vyniká vysokou pestrostí rostlinných a živočišných společenstev, danou střídavou expozicí svahů v údolí řeky Dyje, jež se stala přirozenou osou území. Údolí začalo vznikat zhruba před pěti miliony lety, kdy se pevnina nadzvedla a řeka zanořila. Jak šly věky, okopíroval vodní tok odolné vrstvy a vznikly tak úchvatné meandry, jež mají vliv na biodiverzitu prostředí. Na své čtyřicetakilometrové cestě z Vranova nad Dyjí do Znojma tak vytvořila řeka v horninách českého masivu kaňonovité údolí, jehož hloubka dosahuje až 220 metrů. Lesy ponechané přirozenému vývoji a části řeky Dyje na rakouské i české straně hranice získaly v roce 2018 diplom Evropské společnosti pro divočinu (The European Wilderness Society). Dohromady se jedná o zhruba 4 kilometry řeky a 500 hektarů porostů. Tedy necelých 7% rozlohy obou národních parků.

Nepřekvapí, že celé říční údolí je takřka souvisle porostlé přirozenými a přírodě blízkými lesy. V západní části najdeme zbytky původních podhorských bučin s jedlí a tisem, které východním směrem střídají dubohabrové porosty. Mimo běžné lesní druhy dřevin se setkáme i se vzácnějšími a pro Podyjí charakteristickými druhy, ať již s višní mahalebkou, dřínem obecným, skalníkem celokrajným či jalovcem obecným. V inverzních polohách roste klokoč zpeřený, růže alpská a javor klen. V teplejší

jihovýchodní části parku se vyskytuje kalina tušalaj, lýkovec vonný, dub žlutavý, růže bedrníkolistá a také růže galská. Na celém území se výrazně projevuje takzvaný údolní fenomén, v jehož důsledku pronikají západním směrem do údolí teplomilné živočišné a rostlinné druhy z jihovýchodní teplé panonské oblasti. Naproti tomu ze západu migrují údolím druhy podhorské, s kterými se pak můžeme setkat na chladnějších a stinných severních svazích údolí. Správa Národního parku Podyjí uvádí, že zde roste 77 zvláště chráněných druhů rostlin. K nejzajímavějším patří kýchavice černá, měsíčnice vytrvalá, brambořík nachový, divizna nádherná, koniklec velkokvětý, kosatec dvoubarevný a volovec vrbový, opomenout nelze osmnáct druhů orchidejí ani mnoho dalších.

Podyjí se již od sedmdesátých let 19. století stalo cílem mnoha návštěvníků a turistů. Železniční trať, spojující Vídeň s Prahou a Berlínem, brzy přivedla do Znojma i Vranova lufťáky, jak se tehdy říkávalo lidem přijíždějícím na letní byt. Když pak objevili krásy klikaticího se dyjského údolí nejen u Znojma, ale též v místech později zatopených Vranovskou přehradou, došlo k postupnému zpřístupňování tohoto území. V roce 1883 se ustanovila Znojemská sekce Rakouského turistického klubu. Její členové vyznačili první turistické cesty v okolí Znojma i Vranova. Se vznikem samostatných států po ukončení 1. světové války bylo sice Podyjí rozděleno státní hranicí, oba břehy však nadále zůstaly v těsném kontaktu. Klub československých turistů, který vznikl ve Znojmě, zřídil turistické noclehárny ve Znojmě, Vranově i na zřícenině hradu Nový Hrádek. Jenže po roce 1948 vzala návštěva převážné části Podyjí za své. Možná i proto, že sem mohli lidé vstoupit pouze na zvláštní propustky, zůstala jeho krása zachována.

Pro pěší i cykloturisty dnes vede oběma národními parky více než 100 kilometrů značených tras. A to nejen místních. U křižovatky Hnánice-Šatov vstupuje na území Národního parku Podyjí dálková cyklotrasa Greenways Vídeň-Praha, aby se brzy na několik kilometrů spojila s dálkovou pěší trasou E 8, směřující z Nizozemska do Bulharska. Ta se zase napojila na dvaatřicetikilometrovou cestu Romana Havelky, procházející napříč celým územím národního parku ze Znojma do Vranova. Z ní se dá odbočit na prohlídku zříceniny Nového Hrádku. Do nejmenšího rakouského města Hardegga s pouhými pětaosmdesáti stálými obyvateli a stejnojmenným hradem se vydáme kolem drátěného pohraničního zátarasu železné opony, zanechaného u Čížova na připomenutí nedávné historie, abychom po třiapůlkilometrové asfaltové silnici došli k budově prvorepublikové celnice a poté přešli přes říční most. Ke hradu Kaja ukrytému v lesích máme ještě dalších šest kilometrů, zato však tato cesta vede podél řeky.

V jihovýchodní části parku, poblíž Popic a Havraníků, vede cesta kolem unikátních vřesovišť a stepních lad. Vznikly již ve středověku vykácením původních doubrav a následnou pastvou dobytka. Nemají-li v současnosti zarůst náletovými dřevinami, potřebují trvalou péči člověka a hospodářských zvířat. Od loňského května tak jedenáct koní plemene Exmoorský pony spásá Havranické vřesoviště a Mašovickou střelnici. Vřesoviště jsou významná zejména výskytem vzácných teplomilných druhů rostlin a hmyzu. Hmyz je ostatně v celém parku výrazně zastoupen. Z chráněných druhů zde například spatříme kudlanku nábožnou, pakudlanku jižní a ploskoroha pestrého. Brouky také reprezentují zajímavé druhy, ať již nosorožník kapucínek, roháč obecný či tesařík obrovský. Rovněž poletující motýli upoutají každou chvíli pozornost návštěvníka. Pestrokřídlec podražcový, jasoň dymnivkový, otakárek ovocný a fenyklový patří mezi zvláště chráněné druhy. Pokud se chodci na své pouti ztiší a dobře otevřou oči, zahlédnou hraboše mokřadního a

v podvečerních hodinách různé druhy netopýrů. Zaposlouchají-li se do zvuků lesa, neunikne jim zašustění spadlého listí, aby se vzápětí zastavila na spadlém kmeni smaragdově zbarvená ještěrka zelená. Má-li za hlavou sytě modrý pruh, tak vězte, že jste právě narazili na samečka toužícího po partnerce. O kus dál číhá na kořist užovka stromová. Anebo se jen vyhřívá? Čistou vodu s hojností drobných rybek potřebuje k životu jiný druh užovky, a to podplamatá. Z místních obojživelníků patří k nejnápadnějším mlok skvrnitý, čolek velký a několik druhů žab. Ryby zastupuje především pstruh obecný a lipan podhorní. V řece stále přežívá několik druhů ryb parmového pásma, ať již ostroretka stěhovavá nebo parma obecná. Ty zde žily ještě před vystavěním Vranovské přehrady ve třicátých letech minulého století, která změnila řeku v druhotné pstruhové pásmo. V přirozeném toku Dyje je hojná vranka obecná. Postrachem v pravém slova smyslu jsou však někteří ptáci. Když se stovky kormoránů velkých, přilétajících v zimě ze severu k teplým mořím, usadí na Dyji, nelze je z národního parku vystrnadit. Škody pak rybáři počítají ve statisících.

Máme-li štěstí, hlavně však dobrý triedr, podaří se nad vodní hladinou spatřit zářivě modrozeleného ledňáčka říčního, lovícího svůj oběd. Kvalitní dalekohled je skutečně třeba. K řece se dostaneme jen na několika místech a skalní vyhlídky se vypínají vysoko nad hladinou. V Dyji také loví čáp černý. Zoologické průzkumy potvrdily, že území parku obývá celkem 152 druhů ptáků, z nich zhruba stovka zde také hnízdí. Lesní porosty obývá několik druhů šplhavců, například strakapoud prostřední i malý, datel černý či žluna šedá. Strakapouda jižního zase najdeme na vřesovištích osídlených také pěnicí vlašskou či dudkem chocholatým. Nepřekvapí, že v nepřístupných skalních stěnách hnízdí několik párů výra velkého.

Na území národního parku jsou hojní nejen divoáci, ale také srnci. Jdete-li po lesní cestě pomalu a hlavně potichu, pustí vás srny někdy i na několik desítek metrů k sobě. Jeleni sice zde nežijí, přesto se s nimi můžeme údajně setkat, ale prý jen v říjnu nebo listopadu, když se u zámku Karlslust na rakouské straně Dyje mimo území Národního parku Thayatal pořádá hon a vyplašená vysoká zvěř přeplave řeku, aby na několik dnů našla útočiště v Národním parku Podyjí.

Dyje z Vraní skály

Dyje z hradištských teras

text a foto: Eman Macoun, Sokol Znojmo

Zprávy z jednot a žup

Nezapomeneme, bratře!

V neděli 31. března 2019 jsme se dozvěděli velmi smutnou zprávu. Naše sokolské řady opustil v nedožitých 93 letech velký sokol, skaut a především dobrý člověk,

bratr Jaroslav Kratochvíl

Narodil se 7. listopadu 1926 v Čakovicích (nyní součást Prahy 9). Jeho život byl od raného dětství spojen se sokolským hnutím, od svých tří let, po smrti své maminky, dokonce v nově otevřené čakovické sokolovně trvale bydlel. A tak byl celodenně ve styku s veškerým sokolským děním, které právě od konce 1. světové války do nástupu německé okupace zde bylo na vrcholu. Bratr Jaroslav rád popisoval celou budovu sokolovny (včetně fotografií), vyprávěl o bohaté sportovní i kulturní činnosti Sokola v Čakovicích. Po obnovení jednoty v 90. letech minulého století byl zvolen starostou T. J. Sokol Čakovice. Sice se podařilo obnovit místní sokolskou jednotu, ale budovu sokolovny, kterou za války Němci zabrali a přebudovali na učiliště leteckého podniku Avia, se zpět získat nepodařilo. „Těší mě, že sokol žije a je světový, bolí mě, že nejsme schopni vrátit zpět to, co těžce budovali naši dědové a otcové“, jsou Jaroslavova slova. Proto využil nabídky svých přátel v jižních Čechách a v závěru svého dlouhého života se stal členem T. J. Sokol Strunkovice nad Blanicí. Přestože již nevykonával pohybové aktivity, s velkým zájmem sledoval veškeré dění v jednotě a sám duševně velmi pookřál.

Nikdy na Tebe, bratře Jaroslave, nezapomeneme!

T. J. Sokol Strunkovice nad Blanicí

Nebylo jim souzeno žít..

Tento přílehlavý název vymyslela Helena Rezková knize, ve které jsme společně vzdaly čest padlým a umučeným sokolům ze župy Podkrkonošské Jiráskovy a částečně i ze župy Orlické.

Opravdu jim nebylo souzeno žít, svůj život totiž obětovali za svobodu vlasti.

Nebyli to fanatici, jenom si svobody své vlasti cenili nade vše. Bylo to zásluhou výchovy v rodině, ve škole i v Sokole. Všichni vychovatelé tehdy dokázali táhnout za jeden provaz.

Nyní již kniha žije vlastním životem. Dostala se do rukou řady lidí. Zapadlé osudy na jejích stránkách znovu ožily.

Připravily jsme již více než 15 besed, ve kterých čtenářům vyprávíme příběhy dávných hrdinů, připomínáme zašlou slávu Sokola, přibližujeme své pátrání po rodinách padlých, po archivech, muzeích i památnících.

Společně s námi jezdí na besedy i 85 – letý Antonín Burdych, který vypráví o tragických chvílích, kdy za ukrývání parašutisty Jiřího Potůčka zaplatili členové jeho rodiny obrovskou krvavou daň. Účastníci besed napjatě poslouchají, mnohokrát se stane, že pláčou. Po skončení besedy většinou posluchači zůstanou nehnutě sedět a příběhy v nich doznívají. Mnohokrát se stane, že si po ukončení besedy ještě další hodinu povídáme s posluchači. Atmosféra je magická. Zažíváme úžasná setkání s dalšími pamětníky i s příbuznými lidí, jejichž osudy jsme v knize zpracovaly.

Po jarní části besed nás čeká velká akce v Břasech na Plzeňsku, kde si připomenou 29.

června 100 let od narození svého rodáka, parašutisty Jiřího Potůčka. V předvečer této slavnosti, 28. června, budeme mít v Břasech také besedu nad knihou. 7. července pak pořádá župa Podkrkonošská pietní vzpomínkové akce v Malých Svatoňovicích, na Bohdašíně a Končinách.

A na podzim budeme v besedách pokračovat. Již nyní víme, že nás čekají besedy v Brně, v Trutnově a Chocni a jistě přibudou další. Jsme rády, že se nám podařilo osudy zapomenutých sokolů zpracovat. Víme, že nebudou zapomenuti.

Pavčina Špatenková, Helena Rezková, autorky knihy Nebylo jim souzeno žít

Největší jarní akce župy Ještědské

Župní soutěž všestrannosti

Konala se 13. dubna jako obvykle na ZŠ Sokolovská v Liberci – Pavlovicích. Přihlásil se neobvykle velký počet závodníků z osmi sokolských jednot župy – Bílá, Hoření Paseky, Český Dub, Chrastava, Františkov, Horní Růžodol, Liberec I. a Turnov.

Z původně přihlášených 129 závodníků (63 žáků a žákyň plus jedna žena ze župy Podkrkonošské a 46 předškolních dětí) závod dokončilo 110 závodníků (někteří nesplnili všechny disciplíny!)

I tak je nutno konstatovat, že úroveň nácvičku se proti minulým letům mírně zlepšila.

Milena Havelková, Sokol Český Dub, ředitelka závodu

Pochod Karoliny Světlé

Trasy, počty účastníků a našlapané kilometry při XL. ročníku turistického pochodu Krajem Karoliny Světlé

dne 11. 5. 2019 v Českém Dubě.

Trasa	Počet turistů	Našlapané km
50 km	1	50
30 km	31	930
26 km	14	364
21 km	104	2 184
18 km	100	1 800
14 km	95	1 330

13 km	227	2 951
8 km	577	4 616
Celkem	1 149	14 225

Přestože meteorologové předpovídali od 11:00 hod. přeháňky a déšť a teplota měla být do 15°C, na startu se opět zaregistrovalo přes tisíc účastníků. Předpověď bohužel meteorologům vyšla a turisty od půl dvanácté osvěžovaly časté přeháňky drobného deště.

Všech 1149 účastníků celkem našlapalo 14 225 km, to je zhruba 6,3 krát okolo České republiky.

Nejstarší účastník	Zděnek Bartoš	84 let
Nejmladší účastnice	Karolina Hellerová	14 dnů
Nejvzdálenější	Renata a Matheo Pesains	Francie

Důkazem oblíbenosti pochodu je stále stoupající počet účastníků. Od 24 v prvním ročníku v r. 1980 až k současným pravidelným počtům přes 1000 pochodníků.

Letošní Pochod Karoliny Světlé je za námi, ať žije ten příští v květnu 2020.
Už teď vás všechny zveme!

Libor Škoda, starosta Sokola Český Dub

Župní přebor ZZZ

Konal se 4. května 2019 V Proseči pod Ještědem. Jednotlivá družstva se do Proseče dostavila už v pátek večer, spalo se v příjemně vytopené tělocvičně a večer jsme společně poseděli u táborového ohně.

Prezentovalo se 15 hlídek mladšího žactva ze šesti jednot a 12 hlídek staršího žactva také e šesti jednot, dohromady se tedy přeboru zúčastnilo 81 závodníků. V obou kategoriích si, díky cvičitelce, sestře Zelingerové, nejlépe vedly hlídky ze Sokola Bílá.

Pořadí – mladší žactvo: 1) Bílá (hl. č. 27), 2) Český Dub (hl. č. 18), 3) Bílá (hl. č. 19)

starší žactvo: 1) Bílá (hl. č. 4), Chrastava (hl. č. 8), 3) Český Dub (hl. č. 11)

V sobotu brzy odpoledne byly výsledky spočítány, vyhlášeny výsledky a spokojení závodníci i cvičitelé se rozjeli domů.

Lukáš Beneš, Sokol Liberec I. ředitel závodu

Poděkování všem – aneb Přebor ČOS v ZZZ

Říká se, že je krásné, když si mohou lidé za něco vzájemně poděkovat – a když mají za co! Všichni, kteří se zúčastnili Přeboru ČOS ZZZ 18. května 2019, mi jistě dají a pravdu. Akce na Proseči se vyznačovala vším, co má taková sokolská akce mít. Nejen výkony, ale i dobrovolnou kázní, vzájemnou vstřícností, spoluprací všech, pořádkem, dobrou náladou a pohodou. Organizace podniku, který má víc než 300 účastníků, není lehkou věcí. Přes to vše, se můžeme (my všichni, nejen organizátoři a cvičitelé, ale i účastníci, závodníci) pochválit. Program závodu byl díky řediteli závodu a hlavnímu

organizátoru celé akce br. Lukáši Benešovi a celému jeho týmu výborně připraven a – vzhledem k tomu – že sv. Petr má sokoly rád a tradičně s nimi spolupracuje, neměl skutečně nikdo důvod si na něco stěžovat.

Přeboru se zúčastnilo 60 hlídek žactva a dorostu, tzn. 180 závodících. Obě kategorie závodily a tratích dlouhých 5 – 6 km o získání putovních seker, v podvečer se konal ještě vložený závod dospělých na trati typu orientačního běhu – závodilo 20 dvoučlenných hlídek, tzn. dalších 40 lidí. Kontroly byly samoobslužné a soutěžilo se o putovní kotlík.

Na trati pracovalo celkem 70 rozhodčích a dalších 40 účastníků tvořili cvičitelé doprovázející své svěřence plus dobrovolníci přímo z Proseče.

Celkem 330 účastníků.

Výsledky:

<i>Kategorie žactva:</i>	<i>1) Jihočeská - Kamenný Újezd – 0:56:04,0</i>
	<i>2) Plk. Švece – Třebíč - 1:02:49,0</i>
	<i>3) Jihočeská - Lišov - 1:11:06,6</i>
<i>Kategorie dorostu:</i>	<i>1) Podkrkonošská – Úpice 1 - 1:03:21:0</i>
	<i>2) Jihočeská–Kamenný Újezd -1:05:12,0</i>
	<i>3) Moravskoslezská–Nová Bělá – 1:10:19,0</i>

<i>Dospělí:</i>	<i>1) Dubská – Rybníček 48 b. (lepší čas)</i>
	<i>2) Přech – Hrdličková - 48 b.</i>
	<i>3) Kolářová – Andrášková - 44 b-</i>

Večerní slavnostní táborový oheň byl zahájen zpěvem, účastníci se při něm měli možnost dovědět podstatná fakta o životě Sokola v Podještědí, o minulých a budoucích ročnících ZZZ, účasti sokolských sportovců na OH, to vše se střídalo se zpěvem doprovázeným asi osmi (možná víc) kytarami. Pro zajímavost – byl úplněk, jasná obloha – seděli jsme zde přesně jako před dvěma lety, kromě toho 18. května uplynulo právě 50 let od prvního přistání člověka na Měsíci. Po závěrečném čtení na dobrou noc a zpívané večerce se konala ještě krátká vycházka „za hvězdičkami“ a pak už čekaly stany a spacáky, ale většina účastníků stejně prozpěvovala u ohně až do časných ranních hodin.

V neděli už byl čas pouze na slavnostní vyhlášení výsledků, předání trofejí i pamětních listů, úklid a balení stanů, Objednané autobusy přijely včas, takže všichni bez problémů stihli spojení domů. Myslím, že stejně jako já, i další účastníci se domů vraceli spokojeni. Nemám žádné připomínky k chování dětí – to bylo mimo konkurenci. Závodníci prokázali dobrou fyzickou zdatnost, obratnost, mrštnost, rychlé a pohotové rozhodování, zvládli celou řadu dovedností nejrůznějšího druhu, ale i tak se mezi hlídkami projevovaly rozdíly, pokud se týče teoretických znalostí. Celý den jsem seděla u testů z historie a hned vedle se zkoušela zdravotní péče a první pomoc. A tady se projevovaly značné rozdíly v úrovni hlídek z různých žup. Někteří závodníci odpovídali naprosto bez problémů – bezchybně nebo s několika chybami. Ale když někdo z 15 otázek odpoví správně na dvě – tak to už stojí za přemýšlení! Soutěž, jakou je „Zálesák“

je soutěží komplexní a jeho cena je právě v požadavcích z různých oborů, které na závodníky klade. To, že někteří odpovědi na celkem běžné otázky neznají, není jejich vinou – je to vina cvičitelů. Když už děti na takovou soutěž vezeme, měli bychom se také postarat o jejich celkovou přípravu!

Jinak ovšem všem díky za dobře odvedenou práci. V Proseči závodily děti ze všech koutů republiky a každý náhodný kolemjdoucí si musel na první pohled všimnout odlišnosti jejich chování ve srovnání s dětmi na ulicích našich měst nebo ve školách. A za to je skutečně nutno všem poděkovat!

Za rok v tuto dobu se sejdem v Třebíči – už předem se těšíme!

Jarina Žitná, členka komise PP

Proseč - 18.května 2019

Závěrečné slovo

Společně zpívající lidé se cítí šťastní..

to jsem včera slyšela z úst dirigenta André Rieuho, při sledování nádherného koncertu z Maastrichtu. Měl pravdu, z obrazovky se mne dívaly samé usmívající se tváře, rozzářené oči, lidé se objímali, líbali – mladí i staří, sem tam utírali slzy, tančili – byli jediným celkem podmaněným krásnou hudbou. Uvědomila jsem si, že sice sedím sama doma, ale že mám také pusku od ucha k uchu. Kdyby se podobné koncerty a pořady vysílaly místo toho nekonečného žvanění a štvání, odsuzování lidí, ještě než vůbec otevrou ústa – možná docela určitě by česká společnost byla klidnější a spokojenější a ne permanentně našťvaná. Myslím, že slušní a pracovití lidé by si to zasloužili a náš život by byl o mnoho krásnější.

Pak mi došlo, že obdobný pocit jsem měla, když jsem se vrátila z celostátního přeboru ČOS v ZZZ v Proseči pod Ještědem. Je to krásný, i když možná málo známý, kout naší země – zelené borovice proti bílému písku lomu, hřiště plné stanů, dokořán otevřená sokolovna na kraji lesa. A všude děti, všechny s logem Sokola na tričku nebo košili (jak to, že to jinde nejde?). Cvičitelé a vedoucí nemuseli zvýšit hlas – závodníci byli vždy na svých místech, vzájemně se chovali ohleduplně. I v takovém prostředí jsou lidé šťastní – a já nepochybuji, že se v jarní přírodě všichni přítomní šťastní a spokojeni také cítili.

Proč to tak nejde také v běžném životě?

Blíží se prázdniny, doba dovolených, doba, kdy budeme mít víc času na sebe, své záliby a koníčky, ale také na své rodiny, přátele – na prožívání toho hezkého, co člověka může potkat. Možná, že je to příležitost nejen ignorovat to špatné, kterého je kolem nás až dost – ale hlavně – zvyknout si ignorovat to. Proč mám myslet na to, že se někde nějaký tlučhuba vytahuje zbytečnými a hloupými řečmi, když kolem mne roste zelená tráva, hraje krásná hudba, mám rozečtenou pěknou knížku, mám co jíst a jsem mezi přáteli? Je škoda času litovat se a trápit nad závistí a neupřímností některých lidí z našeho okolí, život je na to příliš krátký!

Je fakt, že dost dobře nemůžeme ovlivnit dění kolem nás. Ale také je pravda, že můžeme ovlivnit stav svojí mysli a svůj postoj k životu. A to by mělo být hlavním úkolem všech lidí dobré vůle, mezi které, my sokolové, patříme a chceme patřit!

Prázdninové dvojčíslo Sokolských souzvuků (červen, červenec) vychází 1. června, pak se na těchto stránkách sejdeme („dá – li Pán Bůh“, jak říkávala moje maminka) až někdy začátkem září.

Přeji Vám tedy všechno dobré a přemýšlejte, prosím, o závěrečných slovech tohoto čísla.

Dovolená a tábory volají – užijte si to!

Nazdar!
Jarina Žitná

